

Utvärdering av kampanj fordonstvättar 2003/2004 samt rekommendationer och upplysningar inför fortsatt arbete

Inledning

Under hösten 2003 och våren 2004 har Miljösamverkan arbetat med ett delprojekt om fordonstvättar. En tillsynskampanj genomfördes under december till och med april. Syftet med kampanjen var att i samlad kampanj utöva tillsyn och vid behov ställa krav på åtgärder, men också att få en samlad kunskap om läget på länets fordonstvättar.

I november 2003 presenterade Miljösamverkan *Gemensam policy för miljökrav på fordonstvätt*¹. Policyn kan antas av länets kommuner, och syftet är att skapa förutsättningar för länets miljökontor att vid tillsyn enligt miljöbalken göra likartade bedömningar på fordonstvättar. Policyn bygger till stor del på Naturvårdsverkets Allmänna råd 96:1 *Fordonstvätt, Mål och riktvärden*, men skiljer sig från dessa huvudsakligen genom att:

- Även små fordonstvättar tas med, vilket alltså inte är fallet i de allmänna råden
- Etappmålen om högsta spillvattenmängd per fordon har formulerats annorlunda i policyn. Samma vattenmängd per fordon, men inget mål om 80 % recirkulation. Istället är det formulerat som så att ”de flesta anläggningar behöver recirkulation för att klara spillvattenmängderna”. Det innebär att recirkulation i olika grad kan komma ifråga, beroende på vattenmängder. (Etappmålen om högsta mängd föroreningar per fordon är dock desamma som i de allmänna råden.)

Samtidigt som policyn utformades togs även en kortfattad tillsynshandledning för miljökontorens tillsyn fram. Den innehåller bland annat beskrivning av och rekommendationer för kampanjen, checklista för tillsynen, och förslag på egenkontroll för fordonstvättar.

Allt material finns samlat på www.miljosamverkan.se, klicka biltvättar.

---

¹ Policyn togs ursprungligen fram i Miljösamverkan 98 i dåvarande Älvsborgs län. Denna nya version av policyn kan användas i hela Västra Götalands län. Den har också uppdaterats något bland annat med avseende på att miljöbalken införts. Några förtydliganden av texten från Naturvårdsverkets allmänna råd 96:1 har också gjorts.

Sammanfattning av resultat

Kampanjens resultat har sammanställts genom att Miljösamverkan skickat ut en enkät till länets miljökontor. I enkäten (bilaga 2) ställdes frågor dels om resultat från den tillsyn som utövats, men också mer allmänna frågor om fordonstvättar eftersom det var ett av syftena med kampanjen.

Enkäten har besvarats av 36 kommuner. Man får därför ha i åtanke att vissa resultat, som syftar till att ge en bild av läget på länets tvättar, visar bilden i just 36 av länets 49 kommuner.

Sammanfattning av resultaten (samtliga enkätsvar finns samlade i bilaga 1):

- Det är 13 kommuner som har fattat beslut om en policy om fordonstvättar, och av dessa hade sex gjort det tidigare i samband med policyn i f.d. Älvsborgs län 1997. Av dessa sex är det två som nu reviderat policyn. Fyra kommuner avser att fatta beslut om en policy, medan alltså 19 av de svarande kommunerna inte har någon policy. Av dessa är det två som har en egen policy, dvs. som inte bygger på Miljösamverkans policy. Tilläggas bör dock att det finns kommuner som arbetar i enlighet med policyn även om man inte fattat något formellt beslut om den.
- I de 36 kommuner som besvarat enkäten finns det 800 fordonstvättar, eventuellt fler. Av dessa är ca 200 stora (anmälningspliktiga enligt Förordning 1998: 899 om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), ca 250 mellanstora och ca 340 små².
- Av dessa är det 110 stora som är byggda för att klara etappmålen, 15 mellanstora samt 9 små. Men det finns en stor osäkerhet när det gäller antalet mellanstora och små.
- 25 kommuner har utövat tillsyn på sammanlagt 250 fordonstvättar. Av dessa 250 är 83 stora, 64 mellanstora och 103 små. Det utgör ungefär 50, 30 respektive 40 % av de kända anläggningarna i de (25) kommuner som utövat tillsyn.
- Antal fordonstvättar där miljökontoren bedömer att reningsfunktionen fungerar är ca 100 stora, 12 kända av de mellanstora samt 13 kända av de små.
- Vidare kommer krav att ställas så att policyn uppfylls på ungefär 85 stora anläggningar, drygt 100 mellanstora samt ca 130 små. Detta resultat måste dock tolkas med försiktighet eftersom resultaten visade tecken på att kommunerna troligtvis tolkat denna fråga lite olika.
- Kommentarererna i fråga 7 visar bland annat att det finns en viss osäkerhet om vad som gäller nu när Naturvårdsverket upphävt de allmänna råden. Där finns också en del frågor, som vi försökt svara på under rubriken *Svar på några frågor*.

---

² *Stora*: Anläggningar som omfattas av AR 96:1 och är anmälningspliktiga, dvs. minst 5000 personbilstvättar eller minst 1000 tvättar av andra fordon (lastbilar, bussar, traktorer etc.) per år.

Mellanstora: Anläggningar som omfattas av AR 96:1 men inte är anmälningspliktiga (där minst fem personbilar eller ett tyngre fordon tvättas per arbetsdag, vilket motsvarar minst ca 1250 personbilar eller 250 lastbilar/bussar per år).

Små: Anläggningar som inte omfattas av Naturvårdsverkets AR 96:1, d.v.s. tvättar mindre än 5 personbilar eller mindre än 1 lastbil per dygn. Hit hör bl.a. många tvättar som inte är öppna för utomstående, t.ex. tvätthallar och tvättplatser i garage m.m. på företag och förvaltningar.

Slutsatser

Miljösamverkans projektgrupp drar följande slutsatser från resultaten:

- ❑ Det är många anläggningar som besökts i kampanjen, och många kommuner har lagt ned mycket arbete genom sitt deltagande i kampanjen. Flera kommuner har besökt en stor andel av fordonstvättarna i kommunen.
- ❑ Kommunernas kunskaper om de stora tvättarna bedöms vara bra. Läget på de stora tvättarna är generellt är också bra: Det är relativt många som klarar kraven i policyn, och för de övriga kommer kommunerna att ställa krav på så att policyn uppfylls.
- ❑ Kommunernas kunskaper om mellanstora och små tvättar är mindre, liksom antalet som klarar kraven i policyn.
- ❑ Det är fortfarande relativt stor spridning på kommunernas bedömningar, och delvis olika krav ställs framför allt på små och mellanstora anläggningar.
- ❑ Många kommuner verkar tycka att det är svåra bedömningar, och då särskilt mot bakgrund av att Naturvårdsverket upphävt de allmänna råden. Det finns önskemål från flera kommuner om att Miljösamverkan ska fortsätta arbeta med frågan eftersom de allmänna råden upphävts.

Upplysningar om policyn inför fortsatt arbete

I april 2004 upphävde Naturvårdsverket de allmänna råden 96:1 *Fordonstvätt, Mål och riktvärden* samt 1975: 10 *Avloppsvattenbehandling vid bensinstationer och bilverkstäder*. Som skäl anges dels de allmänna rådets formella uppbyggnad, dels sakinnehållets aktualitet (teknik och metoder förändras). För 96:1 finns det också skäl som berör målen för recirkulation och slutning av reningssystem. Naturvårdsverket skriver i brev till landets tillsynsmyndigheter daterat 6 april 2004:

”Det huvudsakliga skälet för att ändra i AR 96:1 på denna punkt skulle för verkets del vara om recirkulationsmålet i råden i praktiken leder till ökade utsläpp. Enligt verkets mening är vattenhushållningen som mål i sig underordnad mål för högsta acceptabla utsläpp av föroreningar. Recirkulationen (slutning) ska i första hand vara ett medel för att minska föroreningsutsläppet.”

Upphävandet av de allmänna råden har lett till viss osäkerhet på miljökontoren. Naturvårdsverket kommer nu att påbörja ett arbete med att ta fram ett branschfaktblad om fordonstvättar, som beräknas bli klart i början av 2005. Det bör ge vägledning för tillsynen och kanske delvis kan ersätta de upphävda allmänna råden. Vad det där kommer att sägas om vattenförbrukning eller recirkulation är inte känt ännu.

Frågan om policyns fortlevnad har tagits upp i Miljösamverkans styrgrupp. Styrgruppen anser att behov av policy kvarstår, det har snarare stärkts genom att de allmänna råden upphävts. Styrgruppen anser också att det är önskvärt att behandla likartade anläggningar likartat mellan länets kommuner. Det kan policyn bidra till. Miljösamverkans policy bör därför finnas kvar, men kravet på högsta vattenförbrukning kan vid tillämpningen av policyn tills vidare tonas ned. Styrgruppen anser vidare att det är önskvärt att fler kommuner ansluter sig till policyns

rekommendationer. Miljösamverkans policy kan senare ses över om det skulle visa sig att Naturvårdsverkets kommande branschfaktblad innebär förtydliganden som föranleder det.

Svar på några frågor

Flera miljökontor har under arbetets gång ställt frågor till projektgruppen. Här är några frågor som projektgruppen ger sin syn på:

Fråga: Vilka krav ska man ställa och hur ska man klassificera tvättar där man bara tvättar med vatten?

Projektgruppens svar: Klassificering bör ske på samma sätt som för övriga, dvs. utifrån antalet tvättar. Vi tror att det många gånger vara svårt att veta att en anläggning verkligen bara används för vattentvätt utan kemikalier, både i dagsläget och i framtiden då verksamheten kan ändras. Något som miljökontoret inte alltid får kännedom om vid tillfället för förändring. Är det så att man känner sig säker på att verksamheten enbart innebär tvättande med vatten får provtagning utvisa vilka krav som bör ställas på reningsutrustning (verksamhetsutövarens ansvar att ta fram beslutsunderlaget). När det gäller tvätt av arbetsredskap, då mycket lera och liknande spolav, är det viktigt att tänka på att spolgrop, slam- och oljeavskiljare är rätt dimensionerade.

Fråga: Hur ska man kunna ta prov på oljeavskiljare som saknar provtagningsbrunn?

Projektgruppens svar: Vissa oljeavskiljare har överfall och de kan provtas vid utloppet. I runda avskiljare där man inte ser utloppet kan inte provtagning ske. Ställer man krav på utsläppsmängder (enligt etappmålen) behöver man kunna ta prov och då kan det vara motiverat att kräva att en provtagningsbrunn installeras. Det får bedömas från fall till fall om en sådan installation är motiverad.

Fråga: Spolplattor utomhus, bör de byggas in eller pluggas igen?

Projektgruppens svar: Först frågan om den ska pluggas igen eller inte. Det beror på vilka krav kommunen ställer på en sådan tvätt, som vi då utgår ifrån ingår i kategorin små tvättar. Utifrån policyn bör en befintlig sådan uppfylla etappmålen senast 2010. Vilken teknik som krävs beror på i vilken grad de uppfyller etappmålen. I vissa fall klarar man dem enbart med coalescensavskiljare (som uppfyller standarden SS-EN 858). Uppfyller de etappmålen behöver den inte pluggas igen, om inte kanske kommunen kräver att de ska lägga in/plugga igen. Frågan om huruvida spolplattan ska byggas in: Det viktiga här är att dimensionera oljeavskiljaren utifrån om den är under tak eller inte, med tanke på nederbörd.

Fråga: I vilken utsträckning ska egenkontroll bedrivas på mellanstora tvättar avseende antal tvättar? Samma som för stora?

Projektgruppens svar: Vi bedömer att de mellanstora tvättarna behöver räkna/beräkna antalet tvättar, både för att veta att de fortfarande ingår i kategorin mellanstor anläggning, dels för att kunna beräkna mängden metaller, vatten m.m. per fordon.

Fråga: Vad gör man med tvättar som inte innefattas i branschen, dvs. tvättar som inte är med i den branschorganisation som lovat fixa sina anläggningar enligt AR 96:1.

Projektgruppens svar: Samma krav måste ställas på alla oavsett vilken bransch de tillhör.

Fråga: En kommun undrar varför Göteborg har en egen policy.

Svar från Göteborgs Miljöförvaltning och Gryaab: Göteborgs Miljöförvaltning och Gryaab har svårt att ställa sig bakom Miljösamverkans policy för fordonstvättar i första hand för att de anser att det varken är miljömässigt motiverat eller ekonomiskt rimligt att ställa krav som kan

innebära installation av avancerad reningsutrustning som kemisk fällning, ozonbehandling etc. på mindre anläggningar. Dessutom kräver avancerad reningsutrustning tillsyn och skötsel. Det finns tillräckligt med utredningar och provtagningsprojekt som visar att inte ens stora anläggningar har lyckats klara av att sköta reningsutrustningen på ett bra sätt. På mindre anläggningar är förutsättningarna i regel ännu sämre.

Genom att ställa krav på stora investeringar i reningsutrustning på små anläggningar är den bakomliggande tanken att dessa får stänga och att bilägare eller verksamhetsutövare (bilförsäljare, rekonditionerare, plåt och lackverkstäder etc.) kommer att åka till en bilvätt med avancerad reningsutrustning istället. Göteborg anser att man istället riskerar att fler tvättar sina bilar på parkeringsplatser och garageuppfarter med utsläpp direkt till recipient som följd.

Göteborgs Miljöförvaltning och Gryaab avser att på mindre anläggningar fortsätta ställa krav på installerad teknik enligt europastandard SS-EN 858 istället för funktionskrav.

Fråga: Provtagning på en lastbilsvätt uppvisar ett zinkvärde på 1300 mg per fordon, att jämföras med riktvärdet 150. Hur ska det bedömas?

Projektgruppens svar: Vad gäller zinkmängder så är det ganska vanligt att riktvärdena inte klaras. Men att det är så mycket som nästan 10 ggr riktvärdet är anmärkningsvärt och det bör verksamhetsutövaren ta reda på orsaken till, och redovisa förslag till åtgärder.

Fråga: Flera kommuner har kommenterat vattenmängd per fordon och recirkulation. Vissa uppger att det är en osäkerhetsfaktor, ska man t.ex. ha någon högsta tillåten mängd? Vissa skriver att de inte tagit hänsyn till vattenmängder vid sin bedömning om etappmålen klaras eller inte. Någon frågar om recirkulation på små anläggningar är skäligt.

Projektgruppens kommentar: Mot bakgrund av att Naturvårdsverket upphävt sina allmänna råd, och den motivation som ges, bör man tona ned kravet på högsta tillåten vattenmängd per fordon. (I vår policy har vi ju redan formulerat riktvärdet om recirkulation annorlunda jämfört med AR 96:1, genom att vi skrivit att det behövs för att klara högsta spillvattenmängd, men inte i vilken grad recirkulation bör ske.) Det viktiga är att utsläppsmängderna klaras. Det finns reningsanläggningar som ger sämre reningsresultat om vattenmängderna tillåts öka, och då ska givetvis krav ställas på att vattenmängderna är sådana så att utsläppsmängderna klaras. (Naturvårdsverkets branschexpert har mer kunskap om detta.)

Denna utvärdering har sammanställts i juni 2004 av biträdande projektledare Cecilia Lunder i samråd med projektgrupp fordonstvättar.

Enkät svar från 36 kommuner, resultat från kampanj fordonstvättar 2003-2004

	1. Beslut om policy			2. Antal fordonstvättar i kommunen		
	Ja	Nej, men avser att	Nej	Stora	Mellanstora	Små
Ale			X	3	2	> 2
Alingsås			X (se komm.)	8	Ca 11	Ca 15
Borås			X	12	6	6*
Dals-Ed	X (97-02)			0	1	6
Essunga			X	0	1	3
Falköping	Ja (03)			5	13	30-tal
Göteborg			X	65	> 35	(?)
Götene	X (03-04)			4	5	3 (eller fler)
Herrljunga			X	1	Ca 2	3 (ev. fler)
Hjo	X (97-02)			3	Inga?	Inga?
Härryda		X		4	5	5-10
Karlsborg	X (03-04)			1	2	7
Kungälv			X	5	3-5	3-5
Lerum	X (97-02, rev 03)			7	Ca 5	Minst 17
Lidköping			X (egen policy 98)	10	4	Ca 20
Lilla Edet			X	0	3	5
Lysekil			X	0	4	Ca 5
Mariestad	X (03-04)			5	Ca 10	Ca 20
Mark	X (97-02)			6	4	14
Munkedal	X (03-04)			0	0	6
Mölnadal			X	6	6	10
Orust			X	0	1	2
Partille			X (egen policy)	7	2	Vet ej
Skara	X			2	5	4
Skövde	X (97-02, rev 03-04)			9	54	28
Stenungsund	X (03-04)			5	5	Ca 45
Strömstad		X		1	2	3
Svenljunga		X		0	1	4
Tanum			X	2	0	3-5
Tibro		X		2	0	1?
Tidaholm			X	3	5	6
Trollhättan			X	5	9	4
Uddevalla			X	5	3	Minst 12
Ulricehamn	X (97-02)			2	Ca 20	Ca 20
Vara			X	4	25 (uppskattat)	25 (uppskattat)
Öckerö			X	0	0	1
Totalt	13	4	19	192	Ca 255	Minst 340

*Borås definierar små tvättar som anläggningar som tvättar minst 1000 bilar/år = lägsta avgiftsnivån enligt Borås stads taxa för miljötvättning.

	3. Antal byggda för att klara etappmål			4. Antal som besökts i kampanjen		
	Stora	Mellanstora	Små	Stora	Mellanstora	Små
Ale	3	0	0	3	2	2
Alingsås	5	0	0	8	7	8
Borås	9	2	1	5	4	3
Dals-Ed	-	1	6	-	1	4
Essunga	-	0		-	1	0
Falköping	1	Vet ej**	Vet ej**	5	11	4
Göteborg	34	0	0	17	0	0
Götene	2	0	0	2	1	1
Herrljunga	0	0	0		2	1
Hjo	Ingen?	-	-	0	-	-
Härryda	Alla (4)	Vet ej	Vet ej	0	0	0
Karlsborg	1	1	0	0	0	0
Kungälv	2	1	0	3	0	1
Lerum	5	0	2	0	3	9 (+ info till 8 + info till allmänheten)
Lidköping	4	0	0	-	-	-
Lilla Edet	-	1	0	0	0	0
Lysekil	-	0	0	0	0	0
Mariestad	3	0	0	4	2	1
Mark	4	2 (+1 på väg)	0	2	3	6
Munkedal	-	-	0	-	-	5
Mölnadal	4	0	0	4	6 (alla)	5
Orust	-	Vet ej	Vet ej	-	1	2
Partille	5	Vet ej	Vet ej	7	0	0
Skara	Vet ej	Vet ej	Vet ej	1	1	
Skövde	7	0	0	4	4	5
Stenungsund	4	0	0	5	4	32
Strömstad	1	Vet ej	Vet ej	0	0	0
Svenljunga	-	Vet ej	Vet ej	-	1	4
Tanum	1	0	0	0	0	0
Tibro	1	-	-	2	-	-
Tidaholm	2	-	-	0	0	0
Trollhättan	4	2	0	5	7	2
Uddevalla	3	0	0	5	3	8
Ulricehamn	2	4	0	1	0	0
Vara	Vet ej	Vet ej	Vet ej	0	0	0
Öckerö	-	-	0	-	-	0
Totalt	111 (kända)	15 (kända)	9 (kända)	83	64	103
Sammanlagt 249 tvättar besökta av 25 kommuner						

** Förmodligen uppfyller alla kraven om högsta spillvattenmängd, men inte övriga krav eftersom inga prover har tagits.

	5. Antal där reningsfunktion fungerar			6. Antal som kommer att få krav så att policyn uppfylls		
	Stora	Mellanstora	Små	Stora	Mellanstora	Små
Ale	Vet ej			3	2	2
Alingsås	3-4	Vet inte	Vet inte	3	7 (vet ej för återstående 4)	4 (vet ej för återstående 11)
Borås	5-7 (2 har inte redovisat provtagning än)	1	1	Vet ej	Vet ej	Vet ej
Dals-Ed	-	0	0	-	1	2-3
Essunga	-	0	0	-	1	
Falköping	1	Vet inte (avvaktar provtagning)	Vet inte	Alla 5	Vet ej (beror på frågetecken i bilagan)	Vet ej
Göteborg	Ca 70 %			Alla		
Götene	Vet ej	0	0	avvaktar	avvaktar	Troligtvis inte
Herrljunga	0	0	0		Vet ej	Vet ej
Hjo	Vet ej	-	-	Vet ej	-	-
Härryda	Vet ej	Vet ej	Vet ej	Alla	Alla	Alla
Karlsborg	1	1	2	0	1	5
Kungälv	Vet ej	Vet ej	Vet ej	Alla*	Vet ej	Inga
Lerum	5	Har inga	Vet ej	2 (så att det blir alla 7)	Ca 5 (så att det blir alla 5)	Ca 15 (så att det blir alla 17)
Lidköping	3	-	-	6	4	10-15
Lilla Edet	0	Vet ej	Vet ej	-	2	Vid ombyggn.
Lysekil	-	-	-	-	Vet ej	
Mariestad	2	0	0	Alla	Alla	De vi hittar
Mark	2	2	0	6	3	Vet inte
Munkedal	-	-	0	-	-	Trol. 6
Mölnadal	Bra (6)	Bra (6)	Bra (10)	Avvaktar (har inte antagit policyn, använder GRYAABs riktlinjer)	Inga eftersom GRYAABs riktlinjer < 2000 tvättar/år = oljeavsk	Inga eftersom GRYAABs riktlinjer < 2000 tvättar/år = oljeavsk
Orust	-	Vet ej	0	-	Vet ej	Vet ej
Partille	4	Vet ej	Vet ej	2	Vet ej	Vet ej
Skara	Reningsanl saknas	Reningsanl saknas	Reningsanl saknas	Vet ej	Vet ej	Vet ej
Skövde	7	0	0	9	54	28
Stenungsund	1 fungerar (3 ålagda besiktning)	0	0	5	5	Ca 40
Strömstad	1	Vet ej	Vet ej	1	2	3
Svenljunga	-	Bara oljeavsk	Bara oljeavsk	-	Krav kommer att ställas	Krav kommer att ställas på alla 4 till 2010
Tanum	1	0	0	1	0	0
Tibro	1			2		Vet ej
Tidaholm	2	0	0	3	Vet inte	Vet inte
Trollhättan	4	2	0	1	5	2
Uddevalla	3	0	0	Vet ej	Vet ej	Vet ej
Ulricehamn	1	Vet ej	Vet ej	2	Under perioden 2005-2010	Under perioden 2005-2010
Vara	Vet ej	Vet ej	Vet ej	Vet ej	Vet ej	Vet ej
Öckerö	-	-	0	-	-	1
Totalt	Ca 104	12 (kända)	13 (kända)	85 (kända)	107 (kända)	128 (kända)

* Avseende högsta mängd föroreningar per fordon

Kommentar till fråga 6: Vissa har svarat "alla", och då har vi vid sammanställningen fått gå tillbaka för att få fram en siffra. Frågan har troligtvis tolkats lite olika av kommunerna. Vissa har angett hur många tvättar som man nu kommer att ställa krav på så att policyn efterlevs, medan några angett hur många totalt som fått eller kommer att få krav som medför att de uppfyller policyns krav.

7. Sammanfattning av övriga lämnade kommentarer

Saknar handledning över krav på anläggningar med enbart gamla oljeavskiljare. Vi kommer ställa krav på larm och troligen vattenmätning. Hur skall man göra med provtagning på dessa oljeavskiljare som saknar provtagningsbrunn? Kan prov tas vid utloppet?

Gbg Spårvägar har kommit fram med intressanta uppgifter om att varmförzinkade galler kan vara en orsak till höga zinkhalter. Vidare att noggrann slamsugning av spolrännor, slambrunnar, pumpbrunnar mm sänker metallhalterna drastiskt.

Ang AR kör vi på att utsläppsmängderna skall hållas. Vad gäller vattenförbrukning anser vi ej att det skall vara fritt fram att använda hur mycket vatten som helst eftersom kemikalier används för rening i kommunala verk. Vi har inte bestämt oss för någon högsta tillåtna vattenförbrukning.

Vår miljöskyddsnämnd har bara haft uppe policyn som information, inte antagit den men inte heller haft något emot att vi jobbar efter den.

Det är svårt med gränsdragning för krav på de små anläggningarna, ska man först kräva oljeavskiljare som uppfyller gällande standard för att till 2010 kräva ytterligare rening. Var går skälighetsgränsen?

Fyra av våra fem anläggningar med rening har provtagit utgående vatten från tvätten (uppföljningstest). 1 klarade samtliga utsläppsmängder men förbrukade 108 l vatten per fordon (kem flockn), 2 klarade samtliga riktvärden utom ngt förhöjd Zn-mängd (GDS med coalescensoa) resp 4 ggr rv på Zn-mängd (kem flockn), sista förbrukade 104 l /fordon hade ngt förhöjd Zn-mängd, mineralolja samt låg BOD/COD-kvot (kemflockn). De 2 sistnämnda har samma reningsanläggning.

- Bland de anläggningar där reningen bedömts fungera förekommer enstaka prov med förhöjda Zn-halter.
- En anläggning klarar miljökraven men har en oacceptabel arbetsmiljö.
- Vattenförbrukningen har inte kommenterats i samband med bedömning av reningen.
- Användningen av lösningsmedelsbaserade tvättmedel borde ha ingått i checklistan eftersom detta också kan utgöra grund för inklassning.
- Ofta svårt att bedöma miljönyttan med en reningsanläggning då uppgifter om föroreningshalter i utgående vatten saknas sedan tidigare.

För de mellanstora och små anl. finns varken räkning på antal tvättar, vattenmängd eller utsläppsresultat. Bedömningen i kampanjen behöver grunda sig på detta enligt vad vi har förstått, oavsett vad det är för typ av anläggning. Liten, mellan el. stor. Många har inte ens en provtagningspunkt, så det blir inga bra prover heller. Kan ju inte ta prov i OA.

Jag önskar en dag att träffa övriga handläggare i samma kampanj, för att diskutera frågetecken. Se bilaga att besvara i en diskussion. Vi vill avvakta förelägganden tills vi vet om vi bedömer lika som de andra.

Bra egenkontroll hos de flertalet besökta tvättar.

I samband med besöken har vi noterat cisterner för diesel till tvättaggregat och påpekat att dessa skall kontrolleras.

Vi diskuterar frågan om kontroll och tömningsrutiner för oljeavskiljare.

Om en liten biltvätt har ett väl fungerande system med slamfång, slamavskiljare och oljeavskiljare samt mycket låg vattenförbrukning om ca 20 liter per bil och inget övrigt vatten som stör. Kommer jag inte att ställa krav på ytterligare rening.

Att Naturvårdsverket drar tillbaka sina allmänna råd men att grundkraven kvarstår gjorde inte vårt arbete lättare.

Två av de stora anläggningar som jag inte besökt under kampanjen har haft planer på att införa slutet eller recirkulerande system under 2005, informerat om nya situationen och utvärderingen av 10 Biltvättar.

En mellanstor anläggning har tidigare haft planer på att lägga ner sin fordonstvätt i samband med ökad reningskrav får se hur de tänker gå vidare.

Fråga 5:

En av anläggningarna har provtagit utgående vatten och beroende på hur man skall bedöma vattenförbrukningen har kanske anläggningen uppfyllt kraven.

Den andra stora anläggningen uppfyller definitivt kraven för vattenmängd per fordon men har inget

kontrollprogram för utgående vatten som fanns tillgängligt, anläggning är dock typgodkänd.

Nytt ställningstagande krävs med anledning av NV:s upphävande av AR 96:1. Tveksamt om detta kommer att ske under 2004 maa personalsituationen (tjänstledighet, 2 vikarier under tiden).

Karlsborgs kommun har inte deltagit i kampanjen eftersom samtliga kända fordonstvättar inspekterades så sent som under 2002.

Relativt svåra bedömningar då de allmänna råden är satta ur funktion. Kraven i de allmänna råden och miljösamverkans policy kan kännas höga i vissa fall. Bra handledning och checklista.

Vi önskar ett ställningstagande/tips el dyl från miljösamverkan, hur vi ska göra nu när NV:s AR är upphävt. Finns anledning att åter revidera vår policy t ex så att recirkulation inte krävs för små anläggningar, utan endast rening. Har ni någon kommentar till att Göteborg har egen policy?

Vi tycker att det var ett mycket bra projekt att driva länsvis och att vi fick bra stöd av ert material! Vi har bedömt tvätt av stora maskiner (inga egentliga fordon) som stora fordon och ställt krav utifrån det, men vet inte säkert om man kan tänka så och om fler gjort så. En annan fråga som dykt upp för oss är hur svårt det är hur hårt driver andra kommuner krav gentemot tvättplattor som samfälligheter o dyl har i vissa bostadsområden. Vi har skickat info till dessa men inte besökt dem eller ställt riktade krav ännu.

Vi har inte deltagit i tillsynskampanjen. C-objekten har tillsyn 1 ggr/år, mindre anläggningar vartannat år.

Tillsyn gjord innan projektet. Krav har ställts på mellanstora och små. För nyprojekterade mellanstora: vid ombygge, för små: klara policy senast 2010/när blir "anläggning" dvs. tvättas fler fordon.

Miljökontoret har för avsikt att fortsätta bedriva kampanjen året ut för att få ett s.k. helhetsgrepp på "biltvättandet" i kommunen.

Eftersom de allmänna råden 96:1 upphör så är det lite oklart vad som gäller, då en revidering är på gång och utkommer den 1 mars 2005. I Mölndal använder vi i samråd med GRYAAB deras riktlinjer för vad man skall ha för typ av reningsutrustning för olika storlekar på biltvättar.

Partille har inte avsatt tid till en strukturerad kampanj, vi har dock besökt alla våra C-objekt och ställt krav enligt 96:1 på dessa. Partille kommun har inte låtit nämnden ta ett beslut om policy. Vi är dock för avsikt att fatta en sådan policy som baseras på regionens ståndpunkt. Att NV dragit tillbaka sina AR gör miljösamverkans arbete ännu viktigare.

Även fast Partille inte direkt utformat en "tillsynskampanj" har vi stött oss på och agerat utifrån miljösamverkans handledning i tillsynen. Vi anser att det är ännu viktigare nu att miljösamverkan fortsätter arbetet med en regional ståndpunkt.

Eftersom Naturvårdsverket upphävt de allmänna råden och vårt reningsverk saknar generella krav på sina abonnenter är det i dagsläget svårt att säga hur hårt vi kommer driva kraven på reningsteknik & recirkulation av spillvattnet.

Checklistan har bara använts vid två mellanstora anläggningar. Undre projektiden har MHK inte besökt så många VU eftersom MHK har arbetat med dessa under en längre period.

Bra att Miljösamverkan arbetar med frågan då det omfattar en stor grupp med utsläpp. Önskvärt vore om projektet kan bidra till att Naturvårdsverket prioriterar dessa frågor.

Vi har ca 8 företag till som vi avser kontakta, förhoppningsvis är vi klara till semestern. Vi tänker jobba på enligt den antagna policyn.

Det är mycket positivt med kampanjerna. Det medför ökad förståelse och man får ett mycket bra samlat grepp om situationen.

Resultaten i vår kommun var ganska väntade. Allmänna råden behöver som de flesta omarbetas, men jag vill åter nämna att miljösamverkans roll i att försöka bena ut dessa har lyckats mycket bra.

En stor biltvätt har fått krav på sig att senast 2005 uppfylla (de upphävda) AR 96:1.

Vi har under 2003 besökt dessa fordonstvättar i samband med tillsyn på bensinstationer och fordonsverkstäder och då även informerat om 96:1.

Vad gäller AR 96:1 känner vi så här: För små anläggningar är det troligast att vi följer 96:1 före regionens

policy. Kring vattenförbrukningen kommer vi troligen att agera efter de råd Jan Andersson givit, vilket för oss blir att lätta på recirkulationskravet på maskintvättar och ingen recirkulation på manuell tvätt, förutsatt att man använder snålspolande utrustning. Krav på utsläppsp parametrar skall helst uppfyllas, representativa prov är svåra att ta. Vad det gäller tidsplanen kan man väl ha den som riktmärke?

Egen kampanj för tvättar utfördes under 2003. Därför har endast enstaka tillsyn utförts i år. Inga mätningar har hittills utförts som verifierar reningsresultatet i anläggningarna med avancerad rening. En anläggning bedöms dock ha förutsättningar att klara kraven, den andra har haft problem och har sannolikt inte klarat kraven. Under 2004 kommer provtagning att utföras för de stora anläggningarna.

Vi har fått goda omdömen vad gäller miljökontorets och miljösamverkans arbete. Man har uttryckt sig i positiva ordalag över att i kommunerna i vårt område (7-härad) gör liknande bedömningar.

Relativt nyanställd och jag har inte haft tid att göra några större efterforskningar.

I vår kommun har vi i dagsläget endast en biltvätt som fungerar mer sällan. Det planeras för ytterligare en biltvätt som kommer att byggas utifrån kommande krav.

Enkät till miljökontoren om tillsynskampanj fordonstvättar

Enkäten syftar till att utvärdera tillsynskampanjen fordonsvättar som genomförs under perioden december 2003-april 2004. Kampanjens syften är

- att i samlad kampanj utöva tillsyn och vid behov ställa krav på åtgärder
- att få en samlad kunskap om läget på länets fordonstvättar.

Vi ber därför **alla** miljökontor att fylla i enkäten (oavsett om tillsyn utövats under kampanjtiden).

Enkäten besvaras senast den 21 maj. Svaren skickas till cecilia.lunder@o.lst.se (fyll i wordfilen, spara och skicka tillbaka) eller på fax 031-60 58 97 (fyll i pdf-filen för hand).

Kommun	
Uppgiftslämnare	Tfn

1. Har man i er kommun fattat beslut om en biltvättspolicy enligt vårt förslag, *eller* enligt Miljösamverkans tidigare policy?
(vilket bl.a. betyder att man har för avsikt att ställa krav även på små anläggningar)

- Ja (Beslut fattat 1997-2002 2003-2004)
- Nej, men vi har för avsikt att göra det
- Nej

2. Hur många fordonstvättar finns det i kommunen, indelat i de tre kategorierna? ¹ (om ni inte är säkra på antalet ber vi er uppskatta)	
Stora = Anläggningar som omfattas av AR 96:1 och är anmälningspliktiga, dvs. minst 5000 personbilstvättar eller minst 1000 tvättar av andra fordon (lastbilar, bussar, traktorer etc.) per år.	
Mellanstora = Anläggningar som omfattas av AR 96:1 men inte är anmälningspliktiga (där minst fem personbilar eller ett tyngre fordon tvättas per arbetsdag, vilket motsvarar minst ca 1250 personbilar eller 250 lastbilar/bussar per år).	
Små = Anläggningar som inte omfattas av Naturvårdsverkets AR 96:1, d.v.s. tvättar mindre än 5 personbilar eller mindre än 1 lastbil per dygn.	

3. Hur många anläggningar är byggda för att klara etappmålen om högsta spillvattenmängd och högsta mängd föroreningar per fordon samt nedbrytbarhet? (skriv "Vet inte" om så är fallet)	
Stora	
Mellanstora	
Små	

4. Hur många fordonstvättar har miljökontoret besökt i kampanjen?	
Stora	
Mellanstora	
Små	

¹ Om ni storleksbedömt något objekt t.ex. ett mellanstort, även om antalet inte ligger precis i det intervall som vi definierat, är det er bedömning som gäller. Sätt alltså krysset i den kategori där ni anser att tvätten i fråga hör hemma.

5. På hur många anläggningar anser miljökontoret att reningsfunktionen fungerar?
Vi avser här anläggningar med rening utöver oljeavskiljning, och avser er samlade tillsynsbedömning. Alltså funktionen i stort, som bygger på utsläppsresultat, driftsäkerhet m.m. (skriv "Vet inte" om så är fallet)

Stora	
Mellanstora	
Små	

6. Hur många anläggningar har ni för avsikt att ställa krav på så att de uppfyller policyn?
(skriv "Vet inte" om så är fallet)

Stora	
Mellanstora	
Små	

7. Övriga kommentarer om kampanjen, resultat, allmänna råden etc.?

Tack för att ni tog er tid att fylla i enkäten!
Vi återrapporterar när resultaten sammanställts.
Projektgrupp biltvättar